

סנהדרין יח

עניין: שתא בתר ירחא אזיל

צפנת פענח קידוש החודש פ"ד הי"ג

בסוף פ' גבי ובלבד ניסן של תקופה ע"ש וזהו מה דר"ל הגמרא בסנהדרין ד' י"ח ע"ב שהא בתר ירחא אזיל ר"ל דלא כרש"י רק אם העיבור הוא התיקון על שנה שעברה או על להבא וזהו א"ש מה

חתם סופר או"ח סי' יד

אבל האמת יורה דרכו כי זה הכל נבנה על כלל דכ"ל ירושלמי לאל גומר עלי ומייתי לי ש"ך סי' קפ"ט סק"ג, והשרש דהטבע משועבד לתורתנו הקדושה, ובתולה שנבעלה אף על פי שעפ"י טבע כבר גדלה זמן הראוי שלא יחזור בתוליה מ"מ כיון שעברו ב"ד החדש הטבע משועבד לתורה והוחלש כחה וחוזרת בתוליה, וכן מי שנעשה בן י"ג שנה ויום א' עפ"י טבע חזקה שהביא ב' שערות ונמלכו ב"ד ועיברו אפילו בדקנו ומוציאים בו שערות הרי הם שומא ואם כבר אכל חלב ונתחייב חטאת או מלקות נפטר מחיובו ע"י עיבור ב"ד, וכן בן ט' שנים לביאה וכדומה, וכל זה ביאר להדיא בתשו' מהר"י מינץ סי' ט' דמייתי ש"ך הנ"ל ונאריך בדבריו לקמן אי"ה, והיינו דחידש לן ר"פ בסנהדרין הנ"ל שמע מינה שתא בתר ירחא אזיל דהוה סד"א דמטעם לאל גומר עלי ישתנו העתים ג"כ קמ"ל כיון שזה אינו נוגע לתורה משום הכי עולם כמנהגו נוהג לענין קור וחום, ומשו"ה מספקא ל' לר' יוחנן בר"ה ט"ו הנ"ל כיון דשתא בתר ירחא אזיל וצינה וקור במקומו עומד א"כ אין האילנות חונטים בט"ו בשבט דלבנה אלא בט"ו דחמה, ופשיט ל' דלא כן הוא אלא כיון דזה דבר הנוגע לתורתנו הקדושה משועבדת הטבע לתורה ודיניה, וחונטים האילנות כמו ברוב השנים בשבט הסמוך לטבת, ומי שאמר לשמן וידליק אומר לחומץ וידליק והקור לא זיק, והיינו דכ' תוס' ישראל מונין ללבנה והטבע משועבדת לה:

ירושלמי סנהדרין פ"א ה"ב

ובא עליה אינו בסקילה. אמר ר' אבין
"אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי בת
שלש שנים ויום אחד נמלכו בית דין לעברו
הבתולין חוזרין ואם לאו אין הבתולין חוזרין: